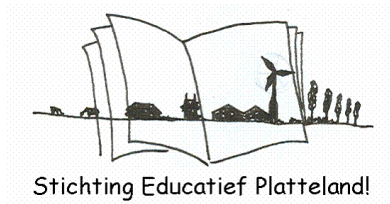

Buitenschoolse opvang op de boerderij

praktische informatie voor ondernemers in de oriëntatiefase

Colofon

Nicolette van de Kamp
Stichting Educatief Platteland!
Tel. : 033 - 2999200 / 06 – 11323581
E-mail: nicolette@educatiefplatteland.nl
www.educatiefplatteland.nl

Inhoudsopgave

1. Buitenschoolse opvang en de boerderij	4
2. BSO op de boerderij; iets voor mij?	7
3. Beginnen in een nieuwe markt	10
4. Wetten en regels	12
5. Let op!	16
Bijlage 1: Financiën	18
Bijlage 2: Overzicht BSO-boeren	20
Bijlage 3: Overzicht websites en organisaties	21
Bijlage 4: Veldwerk Nederland: Veiligheid, wetten en regels	24

1. Buitenschoolse opvang en de boerderij

Dit boekje is bedoeld voor agrarische ondernemers en buitenschoolse opvang (BSO) die zich willen oriënteren op de mogelijkheden van kinder- en jongerenopvang waarbij de boerderij een sterke rol speelt.

Buitenschoolse opvang biedt opvang aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar, in de uren buiten schooltijd en in schoolvakanties. Belangrijk uitgangspunt van deze vorm van opvang is dat het gaat om een vrijetijdsvoorziening voor kinderen. Buiten schooltijd hebben kinderen een voorziening nodig waar zorg voor hen is, waar ze kunnen spelen en waar ze iets kunnen leren of oefenen.

De jongste kinderen worden door de pedagogisch medewerkers van school gehaald, de oudere kinderen komen vaak op eigen gelegenheid. Als de buitenschoolse opvang verder weg is van de school wordt gebruik gemaakt van taxibedrijven of vrijwilligers met auto of busje.

Aandachtspunt hierbij is dat er in ieder geval een pedagogische medewerker als begeleider aanwezig moet zijn. De openingstijden van BSO locaties zijn afgestemd op de schooltijden. Kinderen kunnen er 's middags na school terecht en op de wekelijkse vrije middag. Daarnaast zijn BSO locaties vaak op vrije dagen open en in schoolvakanties.

Buitenschoolse opvang op de boerderij onderscheidt zich van reguliere kinderopvang. De ruimte in en rond de boerderij, de dieren en de natuur bieden een pedagogische meerwaarde. Daarnaast draagt buitenschoolse opvang op de boerderij bij aan het inkomen van de agrariër en bevordert het de werkgelegenheid en leefbaarheid op het platteland.

De buitenschoolse opvang kijkt meer en meer buiten de deur, zowel voor het aangaan van allianties als voor het verbeteren van het activiteitsaanbod. De laatste jaren zijn er onder andere rondom het thema landbouw en voeding tal van initiatieven geïnitieerd, specifiek voor de buitenschoolse opvang. Hier sluit een combinatie tussen BSO en boerderij goed bij aan.

We onderscheiden vier vormen van agrarische buitenschoolse opvang :

- Buitenschoolse opvang op de boerderij: de buitenschoolse opvang is op de boerderij gevestigd.
- Buitenschoolse excursie naar de boerderij: de niet-agrarische buitenschoolse opvang organiseert een excursie naar een boerderij. De boer(in) is deels verantwoordelijk voor de kinderen.
- Agrarische bedrijven bieden arrangementen aan voor buitenschoolse opvang.
- Gastouderopvang.

Buitenschoolse opvang op de boerderij

Onder buitenschoolse opvang op de boerderij wordt de professionele opvang verstaan van kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar op een agrarisch bedrijf in functie. De boer(in) en/of de pedagogisch medewerkers verzorgen de activiteiten op de boerderij.

De kinderen bepalen meestal zelf wat voor activiteiten ze willen ondernemen. De nadruk bij de buitenactiviteiten ligt op beleven en ervaren. Buitenactiviteiten kunnen zijn: geiten voeren, kalfjes knuffelen, eieren rapen, stal aanvegen en opstrooien, zaaien en oogsten in de moestuin, voetballen, in bomen klimmen, slootbeesten vangen en met zand en water spelen. Door het verzorgen van het (kleinschalig) vee, en de moestuin, worden kinderen zich bewust van hun verantwoordelijkheden en ontdekken

ze waar hun voedsel vandaan komt. Omdat de omgeving voor jonge kinderen andere uitdagingen biedt dan voor oudere kinderen, zijn de groepen vaak opgesplitst in twee leeftijdsgroepen: van 4-7 jaar en van 8-12 jaar. Kleinere BSO's hebben meestal één verticale groep van 4-12 jaar.

Buitenschoolse excursie naar de boerderij

Buitenschoolse excursie naar de boerderij betekent dat een BSO groep één of meerdere keren een bezoek brengt aan een boerderij in de omgeving. Bij de boerderijexcursie worden de kinderen door de boer(in) aan de hand van verschillende werkvormen meegenomen in het leven op de boerderij. Centraal staat het beleven van dier en plant op de boerderij. Hiermee wordt ongemerkt veel kennis opgedaan, wat bijdraagt aan de bewustwording en beeldvorming van het platteland en voedselproductie.

De voorwaarden voor excursies naar de boerderij zijn in veel gevallen gelijk aan de voorwaarden die gesteld worden aan een volledige BSO op de boerderij. In dit document zullen we aangeven wanneer er andere regels van toepassing zijn.

Agrarische bedrijven bieden arrangementen aan

Bij deze variant huren kinderopvangorganisaties wekelijks een beperkt aantal dagdelen een ruimte op een boerderij. Deze vorm bestaat nog niet, maar verwacht wordt dat deze vorm mogelijkheden kan gaan bieden voor agrarische ondernemers en bso bedrijven. Deze vorm wordt in dit rapport niet verder uitgewerkt.

Sinds 2007 hebben schoolbesturen de wettelijke verplichting een dagarrangement aan te bieden als ouders daar om vragen. Scholen hoeven dat niet zelf te doen, zij kunnen dat uitbesteden aan een organisatie voor buitenschoolse opvang.

Gastouderopvang

Flexibele, kleinschalige vorm van opvang waarbij het kind wordt opgevangen in het gezin. De opvang komt tot stand door bemiddeling van een gastouderbureau. De boerin/boer is als gastouder aangesloten bij een gastouderbureau. De opvang vindt plaats op het adres van de gastouder.

Er mogen maximaal 6 kinderen tegelijk worden opgevangen, afhankelijk van de leeftijd. De eigen kinderen tot 10 jaar tellen mee. Bij gastouderopvang is de schaalgrootte beperkt en kan

er niet van een neventak gesproken worden. Daarom wordt deze vorm in dit rapport niet verder beschreven.

Project ‘BSO de Boer op’

Met het project ‘BSO de Boer op’ gaan locaties voor buitenschoolse opvang op excursie naar landbouwbedrijven. Tevens krijgen ze handvatten aangereikt om ook op eigen locatie interactieve werkvormen toe te passen in relatie tot voedselproductie en voedselconsumptie. Het project bestaat uit twee onderdelen: 1) activiteiten ter voorbereiding en terugkoppeling op de BSO locatie en 2) activiteiten die alleen op boerderij kunnen plaatsvinden. Voor beide onderdelen is een handleiding beschikbaar. Ter voorbereiding traint Stichting Veldwerk Nederland de pedagogisch medewerkers van de BSO locatie en Stichting Educatief Platteland de boeren.

Je kunt contact opnemen met Stichting Educatief Platteland voor nadere oriëntatie. Deze stichting heeft een loketfunctie en makelt tussen de BSO’s en de boeren.

Meer informatie: www.BSOdeboerop.nl

Op veel plaatsen in Nederland is een wachtlijst voor de buitenschoolse opvang. De verwachting is dat de toeloop van kinderen naar de buitenschoolse opvang de komende jaren zal stijgen. BSO op boerderijen helpt het tekort aan opvangplaatsen terug te dringen. Nieuwe locaties voor buitenschoolse opvang voorzien in een maatschappelijke behoefte.

2. BSO op de boerderij; iets voor mij?

Om zelfstandige buitenschoolse kinderopvang op de boerderij te realiseren heeft de ondernemer visie en motivatie nodig, gedrevenheid en doorzettingsvermogen. Stroperige ambtenarij en vereiste vergunningen kunnen de planvorming vertragen.

Financieel kan agrarische kinderopvang een goede bron van inkomsten betekenen. Maar geld mag niet de belangrijkste drijfveer zijn. Het is belangrijk om de voor- en nadelen af te wegen. Kinderopvang op de boerderij kan veel waardering van ouders opleveren voor zowel het agrarisch bedrijf als de kinderopvangonderneming.

Nadelen kunnen zijn dat je eigen gezin privacy in moet leveren; na schooltijd zullen er altijd kinderen bij het huis aanwezig zijn. Je kunt de opvang niet zo maar een dagje sluiten en bij ziekte zal vervanging geregeld moeten zijn.

Past buitenschoolse opvang wel bij u? Het is belangrijk dit na te gaan. Onderstaande checklist helpt om een afweging te maken:

- Bso moet passen bij je als ondernemer; je moet met kinderen om kunnen gaan en dit leuk vinden
- Bso moet passen bij jouw bedrijf.
- Bso moet passen bij jouw omgeving
- Er dient in de regio voldoende vraag te zijn naar bso.
- Je moet een onderscheiden product te bieden hebben.
- Het bedrijf moet vanaf de school / scholen goed bereikbaar zijn
- Het rendement dient voldoende inkomsten te genereren om als neventak te fungeren.
- Je moet over goed (gekwificeerd) flexibel personeel beschikken.
- Je moet over leidinggevende capaciteiten beschikken.
- Je moet over voldoende binnenruimte beschikken; (3,5m²/kind voor de opvang, los van de agrarische ruimtes).
- De buitenruimte moet veiligheidszorg zijn en zal groot genoeg moeten zijn..
- De financiering moet rond zijn.
- Je dient de juiste vergunningen te hebben; (dit geldt niet voor bedrijven die alleen openstaan voor excursies)
- Je hebt draagvlak voor je plannen nodig; in eerste instantie binnen het gezin en/of met je partner.

Persoonlijke ontwikkeling agrarische ondernemer

Buitenschoolse opvang als nieuw bedrijfsonderdeel betekent voor de agrarische ondernemer en/of zijn personeel dat zij zich nieuwe kennis en vaardigheden eigen moeten maken. Dit draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen en biedt loopbaan perspectief. In principe draagt een buitenschoolse opvang op een boerderij dan ook bij aan het bedrijfsresultaat van de onderneming. Buitenschoolse opvang zal een aantal agrarische ondernemers motiveren zich te scholen tot educatieboer. Ook zullen sommige bestaande

educatieboeren hun taakveld verbreden en de buitenschoolse opvang als nieuwe doelgroep gaan bedienen.

Naast het werk op de boerderij, krijgt een agrarisch medewerker er een nevenfunctie bij. Dagelijks moet je in dit kader bereikbaar zijn. Bij BSO op de boerderij ben je het aanspreekpunt voor ouders en moet je leiding geven aan personeel.

Kennis en waardering van agrarische bedrijven

Buitenschoolse opvang op de boerderij betreft burgers bij de agrarische sector. Het agrarisch bedrijf plaatst zich hiermee op een positieve manier in de schijnwerpers. Kinderen zullen een rol gaan spelen als ambassadeurs. Het regelmatig bezoeken van een boerderij door bso groepen in stad of dorp kweekt een band en dus betrokkenheid tussen bso en boer. De verkleining tussen boerenbedrijf en burgers kan bijdragen aan meer plezier in het ondernemen en betere acceptatie door de 'buitenwereld'.

Buitenschoolse opvang bij boerderijen versterkt de sociale samenhang en vergroot het voorzieningenniveau in het buitengebied. Ook draagt de buitenschoolse opvang bij aan de werkgelegenheid.

Opleiding

Voor het zelfstandig exploiteren van een onderneming in de kinderopvang worden geen eisen gesteld aan opleiding. Maar de ervaring leert dat het voor mensen met ervaring in de kinderopvang makkelijker is om een kinderopvang op te zetten.

Wil de ondernemer op de buitenschoolse opvang de rol als groepsleider vervullen, dan is een MBO opleiding SP-3 vereist. De ondernemer kan ook een beroepskracht in dienst nemen die over de juiste papieren beschikt.

Op www.gobnet.nl <http://www.gobnet.nl/beroep.php?id=70> staat uitgebreide informatie over opleiding en werken als pedagogisch medewerker in de kinderopvang

Buitenschoolse opvang is interessant in combinatie met boerderijeducatie. Voor agrarische ondernemers die zich op dit moment al bezig houden met boerderijeducatie is het in veel gevallen slechts een kleine stap om bso groepen in het kader van excursies te ontvangen. En voor de bso is een educatieboerderij een uiterst geschikte excursieplek door de reeds aanwezige ervaring en kwaliteit, zowel op ondernemers- als bedrijfsniveau.

Bij boerderijeducatie staat bij kinderen echter wel de educatie voorop en bij bso de beleving.

Surf naar www.databankkinderopvang.nl/pedagogiek voor meer informatie over pedagogiek en inspirerende voorbeelden op het gebied van de pedagogiek in de kinderopvang.

Verenigde Agrarische Kinderopvang (VAK)

Een aantal agrarische bedrijven hebben zich verenigd in de Vak. De VAK biedt een formule en begeleiding aan agrariërs om volledig zelfstandig, maar met de nodige professionele ondersteuning, kinderopvang op de boerderij te realiseren. De gehele formule is samengevat

in een kwaliteitsmanagementsysteem HKZ. Agrariërs kunnen zich aansluiten (dit is niet verplicht) bij de stichting en gebruik maken van een scala aan trainingen, inhoudelijke ondersteuning bij hun werk als gastouder en profiteren van een groot netwerk van al gestarte kinderdagverblijven. Tevens kunnen zij gebruik maken van de speciaal ontwikkelde agrarische kinderopvangformule (VAK). www.agrarischekinderopvang.nl

De WUR heeft praktijkoriënterend onderzoek laten doen naar groene kinderopvang, waaronder buitenschoolse opvang op de boerderij. Surf naar <http://www2.alterra.wur.nl/Webdocs/PDFFiles/Alterraraapporten/AlterraRapport1713.pdf> om het rapport te downloaden.

Tip:

Kinderopvangorganisaties houden open dagen. Je kunt een BSO bezoeken om je te oriënteren en informatie te verzamelen. Wil je met BSO op de boerderij beginnen, maar weet je niet of dit bij je past, dan kun je overwegen om met gastouderopvang te starten.

Meer info:

Onderzoek Groene kinderopvang op de boerderij

De WUR heeft praktijkoriënterend onderzoek laten doen naar groene kinderopvang, waaronder buitenschoolse opvang op de boerderij. Surf naar

<http://www2.alterra.wur.nl/Webdocs/PDFFiles/Alterraraapporten/AlterraRapport1713.pdf> om het rapport te downloaden.

3. Beginnen in een nieuwe markt

Nadat je voor jezelf bepaalt hebt of BSO in combinatie met een boerderij iets voor je is, kun je kijken hoe je gaat beginnen in deze relatief nieuwe markt. Agrarische BSO biedt namelijk kansen, maar kent ook een aantal knelpunten waar je aandacht aan moet schenken.

Kansen in de markt

Steeds meer vrouwen werken buitenshuis. Hierdoor is de behoefte aan kinderopvang toegenomen. De kinderopvang concentreert zich vooral in de steden. Er is behoefte aan meer opvangplaatsen, ook op het platteland. De arbeidsparticipatie van vrouwen in de buitengebieden blijft achter bij die van de stedelijke gebieden. Veel genoemde reden hiervoor is het ontbreken van kinderopvang in het buitengebied.

Een groter aanbod van plaatsen in de buitenschoolse opvang in het buitengebied zorgt ervoor dat meer vrouwen met jonge kinderen kunnen deelnemen aan het arbeidsproces.

De kinderopvang is een concurrerende markt. Er zijn veel aanbieders die in hetzelfde werkgebied opereren. De klanten (ouders) hebben keus uit meerdere aanbieders en kunnen selecteren op de kwaliteit van het aanbod. Een buitenschoolse locatie op een boerderij onderscheidt zich in hoge mate van reguliere opvang en speelt in op de behoefte van een groeiende groep klanten. De ruimtelijke omgeving van het agrarisch bedrijf biedt een unieke kans voor buitenschoolse opvang op de boerderij. Contact met dieren en natuur rond en op de boerderij hebben een positief effect op de gezondheid, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling van kinderen. Tevens ontdekken kinderen waar hun voedsel vandaan komt.

Buitenschoolse opvang op een boerderij en bezoeken aan een boerderij kunnen de kinderopvang aantrekkelijker maken voor oudere kinderen (8-12 jaar). Juist deze groep verlaat de opvang omdat veel kinderen de BSO te saai vinden. Om de boerderij aantrekkelijk te maken is de locatie alleen niet voldoende maar zal geïnvesteerd moeten worden in de kwaliteit van de pedagogische medewerkers, in de inrichting, in de materialen en in het activiteitsaanbod.

Knelpunten

Boerderijen liggen veelal niet in het stedelijk gebied waar de scholen zijn gevestigd. Dit heeft tot gevolg dat lang niet alle ouders extra kilometers willen rijden om hun kinderen bij een boerderij te brengen of op te halen.

De opvang na schooltijd beslaat maar enkele uren per dag. Een grote afstand tussen school en boerderij en kinderen die van verschillende scholen opgehaald moeten worden betekenen dat veel vrije tijd van kinderen, reistijd is. Voor vervoer van kinderen van scholen wordt veelal een overeenkomst aangegaan met een plaatselijk taxibedrijf, of de BSO organiseert vervoer in eigen beheer. De reistijd, samen met de

bijbehorende reiskosten verlagen het animo voor buitenschoolse opvang op de boerderij.

Maak met school en ouders duidelijke afspraken hoe te handelen in verschillende situaties. Bijvoorbeeld; het kind staat niet op afgesproken tijd op ophaalpunt. Wat doe je dan? Advies is de verschillende situaties vooraf te beschrijven en hier akkoord op te krijgen van de betrokken partijen.

Waarborgfonds kinderopvang

Het Waarborgfonds Kinderopvang geeft kredietverschaffers borgstellingen voor kinderopvangnemers die financiering nodig hebben voor het oprichten of uitbreiden van hun organisatie en voor de instandhouding van capaciteit. Ook spant het Waarborgfonds zich in voor professionaliteit en kwaliteit van bouw, investering en ondernemen in de kinderopvangbranche. www.waarborgfondskinderopvang.nl

Samenwerken en netwerken

Het opstarten van buitenschoolse opvang op de boerderij samen met andere partijen kan het succes vergroten. Kennis en ervaring kunnen worden gedeeld waardoor de kwaliteit van het product kan toenemen.

- *Verenigde Agrarische Kinderopvang (VAK)* - Aansluiting van ondernemers bij de *Verenigde Agrarische Kinderopvang (VAK)* zal de slagkracht van agrariërs vergroten. De VAK biedt een formule en begeleiding van agrariërs om volledig zelfstandig, maar met de nodige professionele ondersteuning, buitenschoolse kinderopvang op de boerderij te realiseren. www.agrarischekinderopvang.nl
- *Platform boerderijeducatie* - Het platform boerderijeducatie verenigt educatieboeren. Dit zijn gekwalificeerde boeren die basisschoolgroepen ontvangen. Binnen het Platform Boerderij-educatie begeleidt Educatief Platteland educatieboeren om de doelgroep van educatieboeren te verbreden met bso-groepen.
- *Stichting Educatief* - Voor verkenning van mogelijkheden kunt je contact opnemen met Stichting Educatief Platteland voor nadere oriëntatie. Deze stichting heeft een loketfunctie en makelt tussen de bso's en boeren.

Om draagvlak te genereren en om de onderneming tot een succes te maken is netwerken belangrijk. Zeker voor startende ondernemers.

Onderzoek je markt

Kinderopvang is een branche waar marktwerking belangrijk is. De behoefte aan kinderopvang op de boerderij zal van te voren onderzocht moeten worden.

Bij het starten van kinderopvang is het belangrijk om te zorgen voor regionale publiciteit en mond-tot-mondreclame.

Op de website van de branchevereniging ondernemers kinderopvang

<http://www.databankkinderopvang.nl/marketing> vind je uitgebreide informatie over marketing, marktonderzoek, promotie etc.

Wees voorzichtig met het zelf doen van marktonderzoek. Marktonderzoek is een professionele business. Het in de hand nemen van een professioneel bureau hiervoor is dan ook aan te bevelen om niet tot verkeerde conclusies te komen.

Voor het opstarten van een buitenschoolse opvang op een boerderij is een haalbaarheidsonderzoek onder de potentiële klanten zinvol. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vooraf enquêtes bij scholen in het verzorgingsgebied.

4. Wetten en regels

Bij het starten van buitenschoolse opvang op een boerderij is veel regelgeving van toepassing. Op landelijk niveau is er regelgeving ten aanzien van de kinderopvang en ten aanzien van het gebruik van gebouwen met een agrarische bestemming. Op lokaal niveau zijn er bestemmingsplannen en welstandseisen waar rekening mee gehouden moet worden, waarbij zich behoorlijke verschillen voordoen.

Het opstarten van een buitenschoolse opvang op een boerderij is een traject dat veel tijd vergt. Vooral de wettelijke procedures die op gemeentelijk niveau moeten worden gevolgd duren lang. Waar het gemeentelijke beleid niet in kinderopvang op het platteland voorziet kan dit een flinke extra vertraging met zich mee brengen.

Bekijk ook bijlage 4. Veldwerk Nederland heeft een inventarisatie gemaakt van alle wet- en regelgeving met betrekking tot BSO op en om de boerderij.

Belangrijkste regels BSO

Voor BSO moet een verantwoord open-deuren-beleid mogelijk zijn. Dat houdt in dat kinderen gebruik maken van verschillende ruimtes en hun basisgroep kunnen verlaten. Ook gaan kinderen soms uit school naar een buitenactiviteit zonder eerst op te starten in hun vaste basisgroep of groepsruimte.

De belangrijkste regels zijn:

- Bij buitenschoolse opvang vindt de opvang plaats in groepen. Een basisgroep (een vaste groep kinderen in een passend ingerichte ruimte) bestaat uit ten hoogste 20 kinderen in de leeftijd van vier jaar tot de leeftijd waarop het basisonderwijs voor die kinderen eindigt.
Voor kinderen in de leeftijd van acht jaar tot de leeftijd waarop het basisonderwijs voor die kinderen eindigt, kan een basisgroep bestaan uit ten hoogste 30 kinderen.
- Bij buitenschoolse opvang bedraagt de verhouding tussen het aantal pedagogisch medewerkers en het feitelijk aanwezige aantal kinderen, tenminste 1 pedagogisch medewerker per 10 kinderen van 4-12 jaar en 1 per 15 kinderen van 8-12 jaar
- Voor kinderen in de leeftijd van acht jaar tot de leeftijd waarop het basisonderwijs voor die kinderen eindigt in een basisgroep met ten hoogste 30 kinderen, bedraagt de verhouding tussen het aantal pedagogisch medewerkers en het feitelijk aantal aanwezige kinderen ten minste twee pedagogisch medewerkers. Als derde pedagogisch medewerker kan een extra volwassene worden ingezet. Het verdient echter aanbeveling altijd gebruik te maken van beroepskrachten.

Kinderen kunnen bij (spel)activiteiten de basisgroep verlaten; de maximale omvang van de basisgroep wordt dan tijdelijk losgelaten. Bij activiteiten in groepen groter dan dertig kinderen, moet in het pedagogisch beleidsplan aantoonbaar extra aandacht aan de omvang met de basisgroep worden besteed.

Wet Kinderopvang

De Wet kinderopvang stelt voorwaarden aan kinderopvang en regelt kwaliteit in algemene termen. Voor buitenschoolse opvang moet een ondernemer een pedagogisch beleidsplan hebben. Het beleidsplan gaat onder andere in op de uitgangspunten en de werkwijze bij de

omgang met en de opvoeding van de kinderen. Het pedagogisch beleidsplan is een belangrijke toetssteen voor ouders. Het geeft ouders inzicht hoe er gewerkt wordt in de opvang en geeft leidsters steun bij de dagelijkse werkzaamheden.

Het beleidsplan moet tenminste de volgende zaken beschrijven:

- ontwikkeling van persoonlijke competenties en sociale competenties;
- de wijze waarop de emotionele veiligheid van de kinderen wordt gewaarborgd;
- de wijze waarop de overdracht van normen en waarden plaatsvindt;
- de werkwijze
- maximale omvang en leeftijdsopbouw van de stamgroepen;
- de (spel)activiteiten die kinderen buiten de stamgroep verrichten;
- hoe beroepskrachten bij hun werkzaamheden met kinderen worden ondersteund door andere volwassenen;
- hoe de achterwacht geregeld is in het geval er slechts één pedagogisch medewerkster aanwezig is.

Voor buitenschoolse opvang is vooral van belang:

- welke scholen er worden bediend;
- wordt er samengewerkt met sport en/of cultuurorganisaties?
- wat is het hoofddoel van de opvang?
- hoe wordt er met pesten omgegaan?
- hoeveel verantwoordelijkheid en zelfstandigheid krijgen de kinderen.

De Wet kinderopvang stelt geen nadere eisen ten aanzien van de manier waarop deze basisdoelen verwezenlijkt worden.

Pedagogische medewerkers

Buitenschoolse opvang moet voldoen aan wettelijke normen ten aanzien van het aantal gediplomeerde pedagogische medewerkers per kind. Dit betekent dat er meerdere personeelsleden nodig zijn om één groep te draaien!

Het salaris voor een pedagogisch medewerker bedroeg in 2009 minimaal € 1.715,-- bruto en maximaal € 2.345,-- per maand voor een 36-urige werkweek. Deze bedragen zijn exclusief 3,5 % variabele eindejaarstoeslag, 8% vakantietoeslag en eventuele onregelmatigheidstoeslagen. Daar komen nog ongeveer 33 procent sociale lasten en premies bij. Laat je goed voorlichten over de actuele voorwaarden.

Momenteel is er een gebrek aan voldoende geschoold personeel in de kinderopvang. Voor een buitenschoolse opvang op een boerderij kan het extra lastig zijn om aan goed personeel te komen, gezien de wenselijke affiniteit met de specifieke locatie. De bereikbaarheid in combinatie met de (beperkte) werktijden na schooltijd kunnen een belemmering vormen.

CAO Kinderopvang

Alle organisaties in de kinderopvang vallen onder de CAO Kinderopvang. In de CAO worden onder meer afspraken gemaakt over salaris, vakantiedagen en de gevolgen van ziekte en arbeidsongeschiktheid. Voor uitgebreide informatie over de cao Kinderopvang, ga naar http://www.abvakabofnv.nl/cao/bericht/bkn_wel_onder_cao_kinderopvang/

Verklaring Omtrent Gedrag (VOG), EHBO en BHV

Personen werkzaam bij een kindercentrum moeten in het bezit zijn van een verklaring omtrent het gedrag en een EHBO diploma. Als je personeel in dienst hebt, bent je verplicht tenminste één persoon aan te wijzen als BHV-er. Ook bij ziekte of afwezigheid van de BHV-er moeten de BHV-taken gewaarborgd blijven. JE bent tevens verantwoordelijk voor klanten, leerlingen, patiënten, bezoekers en overige personen aanwezig in je bedrijf. Meer informatie over BHV http://www.stibened.nl/cms/front_content.php

Bestemmingsplan, ruimtelijke ordening en milieuwetgeving

Een belangrijke hinderpaal voor vestiging van een buitenschoolse opvang op de boerderij is het bestemmingsplan. Bestaande of nieuwbouw op een agrarisch bedrijf mogen alleen gebruikt worden voor een agrarische functie. Bij gemeenten kan een gedoogsituatie of een vrijstelling in een bestemmingsplan worden geregeld en als dat niet lukt kan een wijziging van het bestemmingsplan worden doorgevoerd. De procedures kunnen veel tijd vergen. Goed overleg met de gemeente en/of provincie en kunnen lobbyen is belangrijk om de benodigde vergunningen te krijgen. De gemeente toetst ook op plannen ten aanzien van verkeersbewegingen en het veilig parkeren van auto's, ruimtelijke uitstraling en geluidsoverlast.

De inrichting van gebouwen op het erf moet worden aangepast aan de nieuwe functie. Er is een bouwvergunning van de gemeente nodig, waarbij er onder meer eisen zijn gesteld betreft brandveiligheid. De noodzakelijke aanpassingen kunnen botsen met een optimale agrarische bedrijfsvoering. De risico's voor kinderen moeten binnen aanvaardbare grenzen liggen. Dit vraagt eventuele aanpassingen aan het erf.

Informeer in ieder geval bij de gemeente naar regels en besluiten die van toepassing kunnen zijn op het hebben van kinderopvang de boerderij. Veel gemeenten hanteren verschillende regels ten aanzien van onder andere bestemmingsplannen, milieuvergunningen, bouwbesluiten, etc. Gemeenten zijn betrokken bij de uitvoering van het toezicht op kwaliteitseisen. Laat in ieder geval het ondernemingsplan toetsen bij de gemeente.

Veiligheid en hygiëne

De boerderij kan een gevaarlijke locatie zijn. Er wordt gewerkt met zware machines, maar ook de aanwezigheid van dieren brengt gevaren met zich mee. Zelfstandige kinderopvang op een agrarische locatie moet dan ook gegarandeerd veilig zijn. Activiteiten met de kinderen op het agrarische bedrijfsgebied moeten altijd onder begeleiding plaatsvinden.

Het agrarisch bedrijf en de opvanglocatie moeten in geval van nood, bijvoorbeeld bij uitbraak van ziektes, van elkaar te scheiden zijn om risico's uit te sluiten. Dit is belangrijk voor de veiligheid van de kinderen, maar ook om besmetting van buitenaf op het boerenbedrijf te voorkomen. Als de toegang tot de kinderopvang niet gescheiden is van de toegang tot het bedrijf lopen ondernemers het risico dat de kinderopvang ook gesloten wordt. Het is dus belangrijk om gescheiden opritten te maken.

Regels voor excursies BSO

Agrarisch ondernemers die hun bedrijf openstellen voor bezoek door bso groepen hoeven in de meeste gevallen geen extra personeel aan te trekken en zijn ook minder gebonden aan bestemmingsplannen. Zij dienen natuurlijk wel te zorgen voor een veilige omgeving. Deze ondernemers kunnen handelen volgens de richtlijnen die opgesteld zijn door Stichting Educatief Platteland en agrarische ondernemers voor educatieboeren.

Aan de hand van het kwaliteitssysteem met kwaliteitscriteria kan per bedrijf bepaald worden in hoeverre 1) jij als ondernemer, 2) jouw bedrijf en omgeving, 3) de middelen en materialen en werkvormen waarmee gewerkt wordt, voldoen aan de gewenste kwaliteit.

Kijk op <http://www.educatiefplatteland.nl/data/Handboek%20boerderijeducatie.pdf> voor het kwaliteitssysteem boerderij-educatie (hoofdstuk 4).

5. Let op!

Buitenschoolse opvang in en om de boerderij kan een prachtige aanvulling zijn op jouw onderneming. Het kan je zelf voldoening geven en het biedt kinderen een uitdagende omgeving waarin ze veel en plezierig kunnen leren.

Maar het is belangrijk om als ondernemer bedacht te zijn op een aantal zaken. Velen zijn al aan de orde gekomen, maar hieronder komen een paar aandachtspunten waaraan je niet voorbij mag gaan.

- **Hoge investeringen noodzakelijk;**

Het starten van buitenschoolse opvang op een boerderij vergt aanzienlijke investeringen in personeel (scholing), gebouw en terrein (inrichting) en materialen.

- **Buitenschoolse opvang op de boerderij is arbeidsintensief;**

Buitenschoolse opvang moet voldoen aan wettelijke normen ten aanzien van het aantal gediplomeerde pedagogisch medewerkers per kind. Dit betekent dat er meerdere personeelsleden nodig zijn om één groep te draaien.

- **Bekwaam personeel;**

In de buitenschoolse opvang is een gebrek aan voldoende geschoold personeel. Het kan extra lastig zijn voor een buitenschoolse opvang op een boerderij om aan goed personeel te komen dat affiniteit heeft met de specifieke locatie. De bereikbaarheid in combinatie met de werktijden (na schooltijd) kunnen een belemmering vormen.

- **Bij boerderijbezoek hoge kosten voor bso en lage opbrengsten voor agrariërs;**

De budgetten van de buitenschoolse opvang om te kunnen betalen voor boerderijbezoeken zijn beperkt. Vooral de kosten van vervoer per busje of taxi's vormt een drempel. Tegelijkertijd is het bezoek van de bso aan de boerderij voor de agrariër maar nauwelijks rendabel te maken.

- **Veel reistijd van scholen naar de boerderij;**

De opvang na schooltijd beslaat maar een paar uur. Een grote afstand tussen school en boerderij en kinderen die van verschillende scholen opgehaald moeten worden betekenen dat veel bso tijd reistijd is. Deze reistijd samen met de bijbehorende reiskosten verlagen het animo voor buitenschoolse opvang op de boerderij.

- **Aanpassingen agrarische gebouwen en inrichting noodzakelijk;**

De inrichting van gebouwen op het erf moet worden aangepast aan de nieuwe functie. De noodzakelijke aanpassingen kunnen botsen met een optimale agrarische bedrijfsvoering. De risico's voor kinderen moeten binnen aanvaardbare grenzen liggen. Dit vraagt aanpassingen aan het erf.

- **Veel en niet eenduidige regelgeving;**

Bij het starten van buitenschoolse opvang op een boerderij is veel regelgeving van belang. Op landelijk niveau is er regelgeving ten aanzien van de kinderopvang en ten aanzien van het gebruik van gebouwen met een agrarische bestemming. Op lokaal niveau zijn er bestemmingsplannen en welstandseisen waar rekening mee gehouden moet worden, waarbij zich behoorlijke verschillen voordoen.

- **Subsidiemogelijkheden beperkt;**

In sommige gevallen kan het opstarten van een buitenschoolse opvang met een subsidie worden ondersteund, dit is echter niet algemeen. Ook zijn er geen landelijke subsidiemogelijkheden voor de boerderijbezoeken.

- **Lange procedures;**

Het opstarten van een buitenschoolse opvang op een boerderij is een traject dat veel tijd vergt. Vooral de wettelijke procedures die op gemeentelijk niveau moeten worden gevolgd duren lang. Waar het gemeentelijk beleid niet in kinderopvang op het platteland voorziet kan dit een flinke extra vertraging met zich mee brengen.

- **Beperkte belangstelling ouders uit stedelijk gebied;**

Niet alle ouders zullen veel extra kilometers willen rijden om hun kinderen bij een boerderij op te halen of te brengen. Voor het opstarten van een buitenschoolse opvang op een boerderij is een haalbaarheidsonderzoek onder potentiële klanten zinvol.

Bijlage 1: Financiën

- Voorbeeldberekening Kosten/Baten
- Maximale toeslag ouders
- Budget vervoer naar de boerderij
- Continue bijdrage aan bedrijfsresultaten
- Subsidies
- Investeringskosten
- Budgetten boerderijbezoek beperkt
-

Kosten / baten bso op de boerderij

Onderstaand voorbeeld berekent de kosten/baten uitgaande van nieuw ingericht kinderdagverblijf, 20 kinderplaatsen gedurende de hele week, bezetting 70 procent, uurtarief € 6,75. Dit bedrag per uur is hoger dan de vergoeding die ouders krijgen vanuit de overheid en kan per bso verschillen.

Bedragen in euro's

Inkomsten (a)	
20 plaatsen x 70 % bezetting = 14 x 17	
uur per week à 6,75 = 1607 x 50 weken = 80.350	
Kosten	
loonkosten (2,5 fte, incl. boerin)	30.000
huisvestingskosten ¹	10.150
aflossingskosten ¹	6.000
overige kosten (speelgoed, levensmiddelen, verzekering, accountant, bijdrage kinderopvangorganisatie enz.	18.500
Totale kosten (b)	64.650
Verdiensten² (a-b=c)	15.700

¹Voor de berekening is uitgegaan van een investering van € 150.000 voor verbouwing van een schuur plus inrichting, inclusief een investering in computers, speelgoed en materialen.

²Van de verdiensten is een deel winst en een deel nodig voor reserveringen voor vervanging en vernieuwing.

Bron: J. Verhage, Satellite

Maximale toeslag ouders

Ouders die gebruik maken van formele kinderopvang kunnen een inkomensafhankelijke vergoeding in de kosten via de belastingdienst krijgen, de kinderopvangtoeslag. Elk jaar wordt een maximum tarief vastgesteld dat door de Belastingdienst wordt vergoed. Voor gastouderopvang is dat 5 euro per uur per kind en voor hele dagopvang 6,25 euro en voor buitenschoolse opvang 5,82 euro in 2010. Ouders hebben alleen recht op de kinderopvangtoeslag als zij beiden werken, of bij een eenoudergezin als die ouder werkt. Ouders die een traject volgen dat leidt tot werk of studeren hebben ook recht op de toeslag. Als een aanbieder van kinderopvang een hoger uurtarief rekent, dan moeten ouders dit bedrag zelf bijpassen.

Budget vervoer naar de boerderij

De budgetten van de buitenschoolse opvang om te kunnen betalen voor boerderijbezoeken zijn beperkt. Vooral de kosten van vervoer per busje of taxi's vormen een drempel. Tegelijkertijd is het bezoek van de bso aan de boerderij voor de agrariër maar nauwelijks rendabel te maken. Veelal ontvangt een boer voor ontvangst van een groep € 50,- voor een bezoek van anderhalf uur. Aan de andere kant zijn er ook bso's die geen problemen hebben een reële vergoeding te betalen voor een boerderijbezoek. Binnen dit onderzoek is niet duidelijk geworden waar de financiering van vandaan komt, naast een potje van ouderbijdragen.

Continue bijdrage aan bedrijfsresultaten

Zoals bij elke onderneming zal het financiële plaatje in orde moeten zijn. In het ondernemingsplan moet dit onderdeel dan ook primair aanwezig zijn. Buitenschoolse opvang is in Nederland een economische activiteit die door ondernemingen wordt gerealiseerd. In principe draagt een buitenschoolse opvang op een boerderij dan ook bij aan het bedrijfsresultaat van de onderneming. Afspraken tussen ouders en kinderopvang worden veelal aangegaan voor een schooljaar. Hiermee wordt een continue inkomst gegarandeerd.

Subsidies

Er wordt geen subsidie gegeven voor buitenschoolse opvang. Ook zijn er geen landelijke subsidiemogelijkheden voor boerderijbezoeken. Ouders hebben wel recht op een vergoeding van het rijk. In 2009 is dat € 6,10 per uur. In 2010 verlaagt de overheid echter de maximum bijdrage naar € 5,82.

Door buitenschoolse opvang wordt 'verkeer' gegenereerd op het bedrijf. Hierdoor kan omzet van eventuele verkoop van boerderijproducten toenemen.

De mogelijkheid bestaat dat het boerdenbedrijf niet zelf de kinderopvang organiseert, maar slechts de faciliteiten daarvoor biedt aan een externe kinderopvangorganisatie (gegarandeerde inkomst per jaar).

Investeringsen

Het starten van buitenschoolse opvang op een boerderij vergt aanzienlijke investeringen in personeel (scholing), gebouw en terrein (inrichting) en materialen.

De Branchevereniging ondernemers kinderopvang heeft een website waarop uitgebreide informatie hierover te vinden is: www.databankkinderopvang.nl en www.agrarischekinderopvang.nl

Recent onderzoek hanteert als kengetal bij nieuwbouw een investering van 200.000 euro per groepsruimte voor 12 kinderen.

Budgetten boerderijbezoek beperkt

Houd er in je bedrijfsplan rekening mee dat de budgetten van de reguliere buitenschoolse opvang om te kunnen betalen voor (uitjes) waaronder boerderijbezoeken beperkt zijn. Vooral de kosten van vervoer per busje of taxi's vormt voor een bso een drempel. Tegelijkertijd is het bezoek van de bso aan de boerderij voor de agrariër maar beperkt rendabel te maken. Tevens ontbreekt het nog aan voldoende landelijke bekendheid van de mogelijkheid om als bso een boerderij te bezoeken. Communicatie is noodzakelijk om bekendheid te realiseren.

Bijlage 2: Overzicht BSO-boeren

<http://agrarischekinderopvang.nl/ondernemers.html> voor alle agrarische ondernemers met (buitenschoolse) kinderopvang op de boerderij die zijn aangesloten bij de Verenigde Agrarische Kinderopvang (VAK).

Agrarische ondernemers die bso groepen ontvangen die op excursie naar de boerderij gaan (project 'BSO de Boer op').

<http://www.bsodeboerop.nl/index.php?layout=info&id=16&type=0&tpl=infokaart> voor een overzicht per provincie van deelnemende boeren en bso's.

- **BSO De Stadshoeve**
<http://www.stadshoeve.nl/>
- **BSO Refaya**
http://www.zorgboerderijrefaja.nl/pivot/entry.php?id=57&w=naschoolse_opvang
- **BSO Zonnestraal**
<http://www.boerderijdezonnestraal.nl/BSO>
- **BSO Bengels**
<http://www.kinderopvang-deboerderij.nl/>
- **BSO De Boerderij, Weesp**
<http://www.kovdeboerderij.nl/>
- **BSO Bijls Buiten**
www.bsobijlsbuiten.nl

Bijlage 3: Overzicht websites en organisaties

De Branchevereniging Ondernemers in de Kinderopvang

www.kinderopvang.nl

Branchevereniging ondernemers kinderopvang

De databank van brancheondernemers in de kinderopvang heeft een overzichtelijke en complete site op het gebied van de Nederlandse professionele kinderopvang. Er zijn drie clusters informatie: pedagogiek, bedrijfsvoering en wetten & regels.

<http://www.databankkinderopvang.nl/> voor de databank kinderopvang

BOink: Belangenvereniging Ouders in de Kinderopvang

De vereniging verschaft informatie over recente ontwikkelingen op het vlak van kinderopvang. www.boink.info/

MOgroep: Maatschappelijke Ondernemersgroep Kinderopvang

www.mogroep.nl

Beleidsregels kwaliteit kinderopvang

http://wetten.overheid.nl/BWBR0017461/geldigheidsdatum_20-09-2009

Netwerkbureau Kinderopvang

Het Netwerkbureau Kinderopvang biedt praktische en oplossingsgerichte informatie om kinderopvangorganisaties, scholen en gemeenten te ondersteunen en te stimuleren bij het realiseren van meer capaciteit in de kinderopvang. www.netwerkbureaukinderopvang.nl

Verenigde Agrarische Kinderopvang (VAK)

De Vak biedt een formule en begeleiding aan agrariërs om volledig zelfstandig, maar met de nodige professionele ondersteuning, kinderopvang op de boerderij te realiseren.

www.agrarischekinderopvang.nl

Waarborgfonds kinderopvang

Het Waarborgfonds Kinderopvang geeft kredietverschaffers borgstellingen voor kinderopvangnemers die financiering nodig hebben voor het oprichten of uitbreiden van hun organisatie en voor de instandhouding van capaciteit. Ook spant het Waarborgfonds zich in voor professionaliteit en kwaliteit van bouw, investering en ondernemen in de kinderopvangbranche. www.waarborgfondskinderopvang.nl

Kennisbank Huisvesting Kinderopvang

Op deze informatieve site van het waarborgfonds krijg je antwoord op vragen over huisvesting kinderopvang, beleid, gebouwenvoorraad, huur en koop, nieuwbouw en verbouw en financiële zaken.

Ga naar

http://www.waarborgfondskinderopvang.nl/informatie_inspiratie/kennisbank_huisvesting_kinderopvang/ voor een directe link.

Kinderopvang Nederland

Kinderopvangbedrijven of een kinderopvangbedrijf in een bepaalde stad of regio in Nederland kun je op deze website vinden. Deze website bevat 3.968 kinderopvangbedrijven welke

vermeld staan in de steden, dorpen, provincies en regio's van Nederland.

www.kinderopvangnederland.nl

De BSOwijzer: handreiking voor een betere samenwerking

De buitenschoolse opvang speelt zich allang niet meer af tussen de vier muren van de locatie van de BSO. Kinderen maken gebruik van andere voorzieningen in de buurt, gaan een deel van de middag naar zwembles of fietsen zelfstandig naar het buurthuis voor een workshop.

De BSOwijzer geeft antwoord op vragen waardoor samenwerking makkelijker tot stand kan komen en de kinderen op een verantwoorde manier de vrijheid kunnen krijgen die ze nodig hebben. www.BSOwijzer.nl

Taskforce Multifunctionele Landbouw

Om de sector bij te staan en haar volle potentieel te benutten is door het Ministerie van Landbouw, Natuur- en Voedselkwaliteit een Taskforce Multifunctionele Landbouw ingesteld. Deze Taskforce Multifunctionele Landbouw werkt aan versnelling, verbinding en vernieuwing van initiatieven in de multifunctionele landbouw. Dit wordt gerealiseerd door een impuls te geven aan ondernemerschap, professionaliteit, duurzaamheid en maatschappelijke relevantie. Concreet streeft de Taskforce naar omzetverdubbeling in de periode 2008-2012. www.multifunctionelelandbouw.nl

Stichting Veldwerk Nederland

Kenniscentrum voor natuur in de kinderopvang. Ontwikkelt inzichten en vertaalt deze naar trainingen, producten en materialen. Veldwerk Nederland heeft samen met Bureau Landschap en Stichting Educatief Platteland het project BSO de boer op uitgevoerd. www.veldwerknederland.nl

Veldwerkwinkel

Leverancier van ondersteunende educatieve materialen voor natuur- en boerderijeducatie, zoals handpoppen van boerderijdieren, zoekkaarten landbouwgewassen, schepnetten etc. www.veldwerkwinkel.nl

Kind van Nature

Netwerk voor natuurbeleving in de kinderopvang. In het netwerk zijn pedagogen, ontwerpers en natuureducatoren actief. Op de site staan activiteiten, projecten en een database met relevante artikelen. www.kindvannature.nl

Stichting Educatief Platteland!

Stichting Educatief Platteland is een landelijk initiatief van de agrarische sector. Het is het kenniscentrum voor het onderwijs en agrarische bedrijven voor boerderijeducatie. Educatief Platteland is opgericht om het product boerderijeducatie te ontwikkelen tot een economische volwaardige neventak voor de agrarische sector. Alle activiteiten van Educatief Platteland zijn erop gericht om vraag vanuit het onderwijs en aanbod vanuit de agrarische sector op elkaar af te stemmen en mogelijk te maken. www.educatiefplatteland.nl

Arbo

Website over (de verbetering van) de fysieke arbeidsomstandigheden. www.arbo-kinderopvang.nl

Stichting Consument en Veiligheid

[www.consument-en-veiligheid](http://www.consument-en-veiligheid.nl)

Rijksinstituut Infectieziekten en Milieu

www.rivm.nl

Kamer van Koophandel

Voor ondersteuning bij het maken van een ondernemingsplan kun je terecht bij de Kamer van Koophandel.

www.kvk.nl

BrandweerKennisNet

www.brandweerkennisnet.nl

Bedrijfshulpverlening

www.bhv.nl

Voedsel en warenautoriteit

www.vwa.nl

GGD Nederland

www.ggd.kennisnet.nl

Verklaring omtrent gedrag

www.justitie.nl

Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap: Dossier Kinderopvang

<http://www.minocw.nl/kinderopvang/index.html>

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid: meer informatie over de Wet kinderopvang

www.minszw.nl

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu

www.vrom.nl

Dochterpagina van startpagina.nl

Allerlei mogelijke links naar sites over kinderopvang en aanverwante organisaties.

www.kinderopvang.pagina.nl

Links naar sites over kinderen en kinderopvang

www.kinderopvang.startkabel.nl

Bijlage 4: Veldwerk Nederland: Veiligheid, wetten en regels

Buitenschoolse opvang valt onder de Wet kinderopvang. Volgens de Wet kinderopvang zijn ondernemers in de kinderopvang verplicht ‘verantwoorde kinderopvang’ aan te bieden. Dit is kinderopvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van een kind in een veilige en gezonde omgeving. Tevens bevat de wet bepalingen over het aantal en de kwaliteit van personeel en dient de ondernemer een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid op te stellen.

De basiseisen voor verantwoorde kinderopvang zijn:

- Het kindercentrum moet aantoonbaar aandacht besteden aan het aantal beroepskrachten in relatie tot het aantal kinderen per leeftijdscategorie, de groepsgrootte en de opleidingseisen van de beroepskrachten.
- De voertaal moet in principe Nederlands zijn.
- Het kindercentrum moet de ouders informeren over het beleid.
- Er moet een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid zijn.
- De kinderopvangondernemer moet met de ouders een schriftelijke overeenkomst afsluiten.
- Elk kindercentrum is verplicht een oudercommissie in te stellen.

Uitgebreide eisen voor verantwoorde kinderopvang worden gesteld aan:

- de binnen- en de buitenruimte;
- de gebruiksvergunning;
- speeltoestellen;
- de ventilatie;
- het meubilair;
- de locatie;
- nieuwbouw;
- ontruimingsoefening;
- speelgoed;
- vervoer.

Voor de binnenruimte geldt dat per kind ten minste 3,5 m² bruto-oppervlakte passend ingerichte (speel)ruimte beschikbaar is. De buitenruimte moet een bruto oppervlak van circa 3 tot 4 m² omvatten en bij voorkeur aangrenzend zijn. Deze mag ook in de directe nabijheid liggen, mits goed en veilig bereikbaar.

De ruimte dient op veiligheid gecontroleerd te worden door de verplichte Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uit te voeren. Deze gegevens zijn openbaar voor ouders en medewerkers.

Op Kennisbank Huisvesting kinderopvang van het Waarborgfonds krijg je antwoorden op vragen over beleid, bouwvoorraad, huur en koop, financiële zaken, verbouw en huur en koop. Ga naar

http://www.waarborgfondskinderopvang.nl/informatieinspiratie/kennisbank_huisvesting_kinderopvang/ voor de directe link.

Speelgoed en speeltoestellen vanuit de Voedsel en Warenautoriteit (VWA) moeten ook aan een aantal eisen voldoen. De belangrijkste risico-aandachtspunten voor speeltoestellen zijn in relatie tot:

- beknelling;
- verstikking;
- en vallen.

Op de website van de branchevereniging ondernemers in de kinderopvang www.databankkinderopvang.nl (<http://www.databankkinderopvang.nl/huisvesting>) vind je voorbeeldformulieren en overige relevante informatie over wet- en regelgeving over onder andere vervoer en huisvesting en met welke inspecties je te maken krijgt binnen de branche kinderopvang.

De kwaliteitseisen voor kinderopvang is ingevuld door marktpartijen. Namelijk door de Belangenorganisatie van Ouders in de Kinderopvang (BOink) www.boink.info en twee brancheorganisaties: de Branchevereniging ondernemers in de kinderopvang www.kinderopvang.nl en de MOgroep www.mogroep.nl. Deze partijen hebben een Convenant besloten; 'Verantwoorde Kinderopvang'. Het kwaliteitsbeleid is vastgelegd in de 'Beleidsregels kwaliteit kinderopvang' als onderdeel van de Wet kinderopvang. Deze beleidsregels zijn gebaseerd op het convenant. Ze vormen de basis van het toezicht door gemeenten en GGD.

- In juni 2009 hebben de Convenantpartijen het Convenant Kwaliteit Kinderopvang gewijzigd. Dit Convenant zal ingaan, gelijktijdig met het nieuwe Wetsvoorstel op 1 januari 2010 en is bindend voor alle leden van de Branchevereniging en de MOgroep
- Surf naar <http://www.databankkinderopvang.nl/download/?noGzip=1&id=10866353> voor het convenant, versie mei 2009
- Ga naar http://wetten.overheid.nl/BWBR0017017/geldigheidsdatum_24-06-2009 voor de link naar de Wet kinderopvang
- Ga naar <http://www.databankkinderopvang.nl/download/?noGzip=1&id=6655552> voor het toetsingskader buitenschoolse opvang 2008
- Kijk op <http://www.databankkinderopvang.nl/download/?noGzip=1&id=6655599> voor het modelinspectierapport buitenschoolse opvang 2008

BSO naar de boerderij

Agrarische bedrijven die niet zelf aanbieder zijn van buitenschoolse opvang, maar wel hun bedrijf openstellen voor bezoek door bso's, dienen te zorgen voor een veilige bezoeklocatie. Deze bso's kunnen handelen volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door Stichting Educatief Platteland en agrarische ondernemers voor educatieboeren. Aan de hand van het kwaliteitssysteem met kwaliteitscriteria kan per bedrijf bepaald worden in hoeverre 1) jij als ondernemer, 2) jouw bedrijf en omgeving, 3) de middelen en materialen en werkvormen waarmee gewerkt wordt, voldoen aan de gewenste kwaliteit.

Kijk op <http://www.educatiefplatteland.nl/data/Handboek%20boerderijeducatie.pdf> voor het kwaliteitssysteem boerderij-educatie (met name hoofdstuk 4.0). In bijlage 2 vind je tevens

informatie over het opstellen van een calamiteitenplan, brandvoorschriften en kun je een RI&E downloaden, al naar gelang de agrarische activiteiten.

Veiligheid en hygiëne

De boerderij kan een gevaarlijke locatie zijn. Er wordt gewerkt met zware machines, maar ook de aanwezigheid van dieren brengt gevaren met zich mee. Zelfstandige kinderopvang op een agrarische locatie moet dan ook gegarandeerd veilig zijn. Activiteiten met de kinderen op het agrarische bedrijfsgedeelte moeten altijd onder begeleiding plaatsvinden.

Het agrarisch bedrijf en de opvanglocatie moeten in geval van nood, bijvoorbeeld bij uitbraak van ziektes, van elkaar te scheiden zijn om risico's uit te sluiten. Dit is belangrijk voor de veiligheid van de kinderen, maar ook om besmetting van buitenaf op het boerenbedrijf te voorkomen. Als de toegang tot de kinderopvang niet gescheiden is van de toegang tot het bedrijf lopen ondernemers het risico dat de kinderopvang ook gesloten wordt. Het is dus belangrijk om gescheiden opritten te maken.

Kinderopvangcentra zijn vrij in het kiezen van een methode voor het uitvoeren van een risico-inventarisatie en evaluatie. De Stichting Consument en Veiligheid en het Rijksinstituut voor Infectieziekten en Milieu (RIVM) hebben als handreiking voor buitenschoolse opvang een model hiervoor uitgewerkt. Dit model richt zich op bso in het algemeen. Er staan geen specifieke richtlijnen in voor bso op een agrarisch bedrijf. Toch biedt het ook hiervoor goede handvatten.

Ga naar

[http://www.veiligheid.nl/csi/veiligheid.nsf/wwwVwContent/M_9EB47F30F3FC776BC125700A003F0C19/\\$file/Methode_Veiligheidsmanagement_BSO.pdf](http://www.veiligheid.nl/csi/veiligheid.nsf/wwwVwContent/M_9EB47F30F3FC776BC125700A003F0C19/$file/Methode_Veiligheidsmanagement_BSO.pdf) voor informatie en een checklist met betrekking tot veiligheid.

Ga naar http://www.rivm.nl/cib/binaries/gezondheidsmanagement%20bso_tcm92-44311.pdf voor informatie en een checklist voor infectieziekten en hygiëne.